

pzazz

RAARHAAR

NOA PYLYSER / VOSS &
FABULEUS

Leren
achterstevoren
kijken

Marina Kaptijn

In de jeugdvoorstelling 'RAARHAAR' voor mensenkinderen vanaf acht jaar, nemen vier acteurs je tachtig minuten lang mee in een vernieuwd scheppingsverhaal. Het is hun zoektocht naar een antwoord op de vraag wat normaal is en wat niet. Alles wordt zo vaak op zijn kop gezet dat 'raar' zó normaal wordt dat het samen met de figuur van meneer Normaal, het hoofd diep verborgen tussen de hoog opgetrokken schouders, van het toneel verdwijnt. 'Raar zijn of niet raar zijn, dat is de kwestie' is het devies in deze voorstelling geregisseerd door Noa Pylyser.

25 JANUARI 2024

In een verhaal vol met harige wezens, dromen, en *glow-in-the-dark* schilderijen leren de performers Aline Nuyens, Berthe Kilozo, Eline Kuppens & Maxime Waladi het publiek om anders naar anders te kijken. Soms betekent dat dat we achterstevoren moeten kijken. Dat gebeurt letterlijk, als we ons moeten omdraaien omdat de spelers boven ons over de tribune klauteren. Maar we krijgen ook een ander perspectief aangeboden wanneer we vanaf het toneel de plek van de acteurs mogen ervaren terwijl de rest van het publiek naar ons kijkt.

De voorstelling heeft weinig formeels. De aankleding, met kostuums van Smila Zinecker en scenografie door Sander Salden is een wonderlijke mix van rommelig en magisch .

Als we in groepjes via de backstage naar binnen mogen vraagt een van de spelers aan een jongetje van ongeveer acht jaar oud: 'Heb jij ook okselhaar?' 'Niet aan de touwtjes trekken!' waarschuwt de volgende speler die ons via de kleedkamer het toneel op brengt. 'Ga maar zitten'. Gehoorzaam gaat de hele groep kinderen en volwassenen zitten, tussen de touwtjes van het decor waar later gordijnen uit zullen rollen. Zonder te verklappen wat er dan gebeurt: al voor de voorstelling begint wordt het publiek op een geestige manier ingezet en uitgenodigd om ook de Andere Kant te ervaren en te bekijken.

Een nieuwe, gedroomde wereld raast vanaf dan aan het publiek voorbij. Als we eenmaal op onze plek op de tribune zitten begint de voorstelling met een getekend scheppingsverhaal. Genesis, maar dan anders. De performers die aan de achterkant van het doek bezig zijn kunnen we niet zien, maar hun tekeningen wel. Die roepen bij mij visioenen op van het ontstaan van de planeet aarde, vol met schimmels en bacteriën. Uit de tijd van voor de mens er was om alles in te richten volgens de regels van normaal of raar, goed of fout. Een tekst (Nico Boon) wordt door verschillende stemmen in het donker herhaald. 'Eerst was er eerst. Dan was er de dan. En toen de dan dan was, toen zei de eerst. Nu.' Tekst en

tekening samen roepen een universum vol harige wezens op in een merkwaardig samenspel van letterlijk en surrealistisch. Langzaam maar zeker komt de tekening tot leven en zien we vervolgens de personages verschijnen: Polina Pijpenkrul, Meryem Millimeter, Olga Okselhaar, Modieuze Mo, Nektapijt Nikki, Vikki De Vetkuif, Henny Hairstuk, Meneer Normaal, en De Zon die alsmaar moet opkomen en onder gaan.

De voorstelling is een hartstochtelijk pleidooi voor nieuwsgierigheid naar iets anders, iets nieuws.

Tussen een decor van waslijnen met transparante en in slierten geknipte gordijndoeken die de scène verdelen in een voor-, midden- en achtertoneel, zien we het leven en de dromen van hoofdpersonen in het verhaal. De zon komt op. Ochtendritueel. De zon gaat onder. Opnieuw. Steeds sneller herhaald. De personages dromen van iets anders, en het publiek volgt hun droom want in een droom kan immers alles. Modieuze Mo droomt bijvoorbeeld van een planeet vol haar. Van beenhaar tot hoofdhaar en alles daartussen in. Niet over kaal en alleen zijn. Je hoeft in 'RAARHAAR' geen medelijden te verwachten voor degene die afwijkt van de norm en daardoor buiten de groep valt. Er is namelijk geen norm. De voorstelling is een hartstochtelijk pleidooi voor nieuwsgierigheid naar iets anders, iets nieuws. Van alle spelers komen de dromen voorbij, terwijl de zon, gekleed in geel gordijn, maar blijft opkomen en ondergaan. In de dromen maken 'toen' en 'straks' plaats voor 'nu' en 'nieuw'.

Er is een hilarische schaduwspel scène rondom quizmaster Hennie Haarstuk, een rol van Maxime Waladi. Waladi is een knappe, vaak grappige performer die graag 'extra large' speelt. Maar de ruimte die hij daardoor geregeld inneemt gaat soms ten koste van het samenspel. Aandoenlijk vond ik de scène waarin twee spelers, met een gordijn over hun hoofden gedrapeerd als ware het een bruidsluier, de liefde verklaren. 'Mien hiertediefje, ik wil y berimpetimpen'. Ze spreken een soort geheimtaal zoals kinderen dat soms ook doen, maar toch is het goed te volgen. Het slordige, imperfecte spoort aan om zelf de losse eindjes met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld in de steeds terugkerende riedel die eindigt met de zon die ondergaat en weer opkomt.

Op talrijke momenten laat de regie veel ruimte voor mijn verbeelding én voor improvisatie door de spelers. Meestal doen ze dat met verve, maar ook daar slaat de balans soms te ver door zoals tijdens de slotdans. In de laatste scène wordt de regie zo rommelig en worden de bewegingen zo onduidelijk dat de vorm uit elkaar valt. De spelers slagen er dan niet in daaraan te verhelpen. Ik haakte daar als kijker af. Jammer, want het is het laatste beeld dat ik meeneem van de voorstelling.

fABULEUS vond het *'hoog tijd voor zo'n productie die onze kijk op 'raar' in vraag stelt en zelfs helemaal omdraait, want we hebben allemaal onze eigenaardigheden'*. Nu rechts-

populistische politici steeds luider hun eigen normaal verheerlijken, omdat ze bang zijn voor 'vreemd', lijkt me dat een vraag die ertoe doet, of het nu binnen of buiten de kunsteducatie is. Gelukkig wordt 'RAARHAAR' als schoolvoorstelling gespeeld voor het derde tot en met zesde leerjaar basisonderwijs. Als theaterbeleving vliegt de voorstelling nu nog uit de bocht, maar dat komt vast helemaal goed naarmate ze vaker gespeeld wordt.